

SMITTET
HEPATITIS
OG HIV

Facts om hepatitis C:

- Du kan godt blive testet for hepatitis B, C og hiv, selv om du er svær at stikke
- Hepatitis C smitter også seksuelt
- Det er ikke nødvendigt at lave en leverbiopsi for at afgøre om du skal behandles
- Ikke alle med hepatitis B og C skal behandles
- Den nye hepatitisbehandling har meget få bivirkninger

Hepatitis kaldes også leverbetændelse eller smitsom leverbetændelse. Der findes flere forskellige typer. De typer, der er vigtige i forhold til stofmisbrug, er hepatitis B og C.

AKUT HEPATITIS

Både hepatitis A, B og C skyldes virus, som kan smitte fra person til person på forskellig måde. De ligner ikke hinanden, men giver alle en betændelse i leveren. Man kan ikke ud fra symptomerne skelne mellem hepatitis A, B eller C.

De kan alle give:

Kvalme • Feber • Mavesmerter • Gulfarvning af hud eller af det hvide i øjnene • Brunfarvet urin • Lys afføring

Man behøver ikke have alle symptomerne. Nogle opdager slet ikke, at de er blevet smittet.

Hepatitis A smitter, fordi virus indtages via munden. Hepatitis A bliver ikke kronisk og leveren tager ikke varig skade. Hvis du har haft hepatitis A en gang, kan du ikke blive smittet igen.

Du kan undgå at blive smittet med hepatitis A ved at blive vaccineret.

Hepatitis B smitter overvejende via blod og sex, mens hepatitis C overvejende smitter via blod. Man kan blive smittet af blodmængder så små, at man ikke kan se dem med det blotte øje.

En stor del misbrugere, der en eller flere gange har injiceret stoffer, er smittet med hepatitis C. Man kan også blive smittet, hvis man deler snifferør, eller ved at dyrke sex med en, der er smittet. For hepatitis C gælder, at man kan blive smittet, hvis der er risiko for at komme i kontakt med blod (ved fx menstruation eller anal sex).

Både hepatitis B og C kan helbrede sig selv eller blive kronisk. Hvis hepatitis B eller C bliver kronisk kan leveren tage varig skade.

Hvis du har haft hepatitis B én gang og den er gået over, kan du ikke blive smittet igen.

Hvis du har haft hepatitis C én gang og den er gået over, kan du godt blive smittet igen.

Du kan undgå at blive smittet med hepatitis B og C ved

- Ikke at dele sprøjte og kanyler med andre
- Ikke at dele vand, vat, filter og ske med andre
- Ikke at dele snifferør med andre
- Ikke at dele tandbørste og barbergrej med andre
- Altid at bruge kondom, når du har sex

Der findes en vaccine mod hepatitis B. Det gør der ikke mod hepatitis C.

KRONISK HEPATITIS

En stor del af dem, der bliver smittet, specielt med hepatitis C, bliver ved med at have aktiv virus. Både hepatitis B og C kan udvikle sig til kronisk hepatitis. Det betyder, at man over mange år kan udvikle alvorlig leversygdom og leverkræft. Det betyder også, at man kan smitte andre med sygdommen.

Hvordan tester man for hepatitis B og C

Man tester for hepatitis B og C ved hjælp af en blodprøve. Enten som en almindelig blodprøve i en vene, eller, hvis det er vanskeligt at finde en egnet vene, som et lille prik i fingeren, hvor man får et par dråber blod ud og sætter dem på et særligt stykke papir. Det tager cirka 14 dage før der ligger et svar.

Hvem skal behandles for hepatitis B og C?

Ikke alle skal behandles for hepatitis, da ikke alle får alvorlige skader i leveren. For at finde dem, der bliver alvorligt syge, er det nødvendigt at undersøge leverens funktion regelmæssigt. Det sker både ved almindelige blodprøver og ved det, der hedder en fibroskanning. Det er en metode til at undersøge graden af leverskade. En fibroskanning foregår uden på huden (som en skanning af hjerte eller en graviditet) Det er ikke længere nødvendigt med en leverbiopsi, hvor man stikker gennem huden og tager en prøve af leveren ud. En fibroskanning tager mellem 5 og 10 minutter og er smertefri. Man kan få svaret på undersøgelsen med det samme.

Hvordan foregår hepatitis C behandling?

Behandlingen af hepatitis C er blevet meget forbedret.

Tidligere tog behandling op til et år og bestod af både daglige tabletter og ugentlige injektioner. Desuden fik mange ubehagelige bivirkninger.

I dag har det ændret sig, så behandlingen typisk varer 12 uger og består af flere forskellige tabletter, og ingen injektioner. Det har vist sig, at der ikke er ret mange bivirkninger ved den nye behandling. Under behandlingen skal der tages blodprøver en eller to gange.

Når man er startet i behandling, er det vigtigt, at man tager medicinen hver eneste dag. Hvis man ikke tager medicinen hver dag, er der risiko for at behandlingen ikke virker.

Når behandlingen er afsluttet, skal der igen tages blodprøver et par gange med nogle måneders mellemrum for at være sikker på virussen er væk. Ikke alle skal behandles, selvom man får konstateret hepatitis B eller C. I Danmark har man valgt, at så længe leveren ikke har taget væsentlig skade, skal man ikke behandle. Derfor er det vigtigt, at man får undersøgt sin lever jævnligt, f.eks. en gang om året. Det er tit nok til, at man kan nå at behandle inden der sker væsentlig leverskade.

Ny infektion med hepatitis C

Selvom man efter behandlingen stadig har antistoffer i blodet, kan disse antistoffer ikke forhindre, at man kan blive smittet igen. Det er derfor meget vigtigt, at man beskytter sig mod at blive smittet igen. Det vil sige, at du

- Ikke deler sprøjte og kanyler med andre
- Ikke deler vand, vat, filter og ske med andre
- Ikke deler snifferør med andre
- Ikke deler tandbørste og barbergrej med andre, der har hepatitis
- Altid bruger kondom, når du har sex (OBS forskel mellem B og C)

HIV

Hiv er en virus, der rammer immunsystemet. Det betyder, at kroppen ikke kan forsvare sig mod forskellige såkaldte opportunistiske infektioner. Opportunistiske infektioner er sjældne infektioner som kroppen normalt godt bekæmper, hvis man har et normalt immunforsvar.

Hiv medfører større risiko for at udvikle visse former for kræft.

Hvis man som hiv smittet udvikler en af disse opportunistiske infektioner eller former for kræft, så har man aids.

Hvordan smitter hiv

Hiv smitter både via sex og via anden blod-til-blod kontakt, fx deling af værktøj. Hiv smitter ikke ved at dele glas og bestik, ved kys eller andet almindelig socialt samvær.

Hvordan tester man for hiv

Man tester for hiv ved hjælp af en blodprøve. Enten som en almindelig blodprøve i en blodåre, eller som et lille prik i fingeren, hvor man får et par dråber blod ud og sætter dem på et særligt stykke papir. Det tager cirka 14 dage før der ligger et svar.

Hvem skal behandles for hiv/aids

For at finde ud af, hvem der skal behandles for hiv, foretager man yderligere to undersøgelser i blodet:

Det ene er CD4+ T-celle tallet, der fortæller, hvor hårdt ramt immunsystemet er, og det andet er hvor meget virus, der er i blodet (HIV-RNA).

Det første tal (CD4+ T-celle tallet) siger noget om risikoen for at udvikle en hiv infektionssygdom. Jo højere tallet er, jo mere effektivt kan kroppen forsvare sig mod disse infektioner.

For at følge med i, hvornår immunsystemet er så påvirket, at det er nødvendigt at starte behandling, måles det fire gange om året.

Når man er sat i behandling, måler man det andet tal (HIV-RNA), som fortæller hvor meget hiv virus, der er i blodet og dermed hvor godt behandlingen virker. Jo lavere tal, jo mindre hiv i blodet.

Hvordan foregår behandlingen

Behandling skal helst startes inden immunsystemet har taget alvorlig skade, så risikoen for at udvikle infektioner og aids er mindre.

Gennem behandlingen kan man forbedre immunsystemet (CD4+ T-celle

tallet stiger), og dermed nedsættes risikoen for at man udvikler aids. Behandlingen består af flere tabletter, der skal tages en til to gange dagligt. Der er ikke ret mange bivirkninger til behandlingen.

Behandlingen kan ikke fjerne hiv fuldstændig, men holder mængden nede, så hiv ikke ødelægger immunsystemet. Derfor er behandlingen også livslang.

Når man er opstartet i behandling, er det vigtigt, at man indtager medicinen hver eneste dag, fordi behandlingen så er ret effektiv. Hvis man ikke tager medicinen, vil mængden af hiv i blodet stige, og man risikerer at udvikle infektioner og kræft, og dermed aids. Hvis man ikke tager medicinen hver eneste dag, kan man desværre også risikere, at hiv ikke længere er følsom for medicinen.

Det er godt at vide noget om hepatitis, fordi:

- så er det nemmere at undgå at blive smittet
- du kan undgå at smitte andre
- du kan høre om de gode muligheder for behandling, der findes i dag.

Hvor kan man få mere information?

